Τοις Εντευξομένοις
ή
Περί Νέας Αρχιτεκτονικής της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Δημόσιας Διοίκησης του Προγράμματος «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ»

Του κ. **Κωνστ. ΓΕ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ**

Καθηγητού του Παντείου Πανεπιστ. Κοιν. Πολιτ. Επιστ.,
και του Πανεπιστ. Αθηνών (Επισκ.),
Ex Ch.L., U.L. Bruxelles, Ex Int. I.I.A.P., Paris

Καινοτόμες ρυθμίσεις, επισφαλείς προσδοκίες

Α. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ: ΕΠΙΘΥΜΗΤΕΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΥΠΟ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΤΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ

Η Ελλάδα διατελεί, ως γνωστόν, από την 6η Μαΐου τρ. έτ. υπό «ιδιότυπο» καθεστώς συνεργασίας με την Ευρωπαϊκή Ένωση[1] και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο,[2] βάσει του Ν. 3845/6.5.2010 υπό τον τίτλο: Μέτρα για την εφαρμογή του μηχανισμού στήριξης της ελληνικής οικονομίας από τα Κράτη Μέλη της Ζώνης του ευρώ και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο.

Ο εν λόγω νόμος, μεταξύ άλλων, προβλέπει μέτρα για την μείωση των δημοσίων δαπανών, αύξηση του Φ.Π.Α., επιβολή έκτακτης εισφοράς επί των κερδών των επιχειρήσεων, λήψη οργανωτικών μέτρων, σειρά Παραρτημάτων, τα οποία υποδεικνύουν διάφορες ρυθμίσεις, (νέες) Διαρθρωτικές Πολιτικές, (βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος κ.ά.), Διαρθρωτικές Μεταρρυθμίσεις, (προώθηση επενδύσεων κ.ά.), Διαρθρωτικές Δημοσιονομικές Μεταρρυθμίσεις κ.ά.

---

1. Βλ. περί Ευρωπαϊκής Ένωσης: Κ. ΓΕ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ, Β. ΔΕΛΗΘΕΟΥ, Η. KAVVADIA: Το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τόμ. Α'. Νέα έκδ. Αθήναι, 2008: Βασικές έννοιες, σ. 21 επόμ. Η φιλοσοφία και οι ρυθμίσεις της Ένωσης, σ. 60 επόμ. Οι επί μέρους Πολιτικές της Ένωσης, σ. 161 επόμ.

2. Βλ. Βασ. Δ. ΔΕΛΗΘΕΟΥ: Θεσμικό Πλαίσιο Περιφερειακής Ανάπτυξης και Οργάνωσης της Διοίκησης του Κράτους. Μέρος Β'. Αθήναι, Μάρτιος 2008, σ. 14: Η ίδρυση του Ταμείου, οι στόχοι, τα Μέλη, η Διοίκηση, οι πόροι του κ.ά.

Σε σχέση ειδικώτερα με το ζήτημα της προώθησης επενδύσεων[3] η Ελληνική Κυβέρνηση πρέπει να λάβει (νέα) μέτρα, σύμφωνα βέβαια με τους Κανόνες Ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης,[4] τις ρυθμίσεις περί συμβατών κρατικών[5] ενισχύσεων, τον Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων περιόδου 2007-2013 της Ευρωπαϊκής Ένωσης κ.ά.

Ειδικώτερα, βάσει του Ν. 3845/2010, Παραρτήματα ΙΙΙ και IV, η Ελλάδα πρέπει να λάβει εντός του έτους 2010 μέτρα για τον εκσυγχρονισμό της Δημόσιας Διοίκησης, μέτρα για να διευκολύνει την εγκατάσταση εντός της Χώρας άμεσων ξένων επενδύσεων, επενδύσεων σε καινοτόμους και στρατηγικούς τομείς, (πράσινες βιομηχανίες, τεχνολογίες πληροφορικής, επικοινωνιών) κ.ά.

Ακόμη, πρέπει να λάβει μέτρα, τα οποία θα διευκολύνουν τις Συμπράξεις Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα - Σ.Δ.Ι.Τ.-, μέτρα προώθησης των εξαγωγών της κ.ά.

Υπό το πνεύμα αυτών των ρυθμίσεων, αλλά και προς υλοποίηση σχετικών προεκλογικών της δεσμεύσεων, η Κυβέρνηση έχει ήδη εισαγάγει μία σειρά σημαντικών ρυθμίσεων με τον Ν. 3852/2010 Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης: Πρόγραμμα ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ,[6] έχει ανακοινώσει την πρόθεσή της για νέες ρυθμίσεις επί θεμάτων ιδιωτικών επενδύσεων κ.ά.

Εκ των νέων διατάξεων του Προγράμματος ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ αναφέρονται εδώ ενδεικτικώς ωρισμένες και ιδίως οι αναφερόμενες σε νέες ρυθμίσεις.

Β. ΟΙ ΝΕΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ: ΓΕΝΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ

Οι νέες Διοικητικές Μονάδες

Οι Δήμοι και οι Περιφέρειες συγκροτούν τον πρώτο και δεύτερο βαθμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης και ως έκφραση της Λαϊκής Κυριαρχίας αποτελούν θεμελιώδη θεσμό του δημόσιου βίου των Ελλήνων, όπως αυτός κατοχυρώνεται από τις διατάξεις του άρθρου 102 του Συντάγματος και του Ευρωπαϊκού Χάρτη Τοπικής Αυτονομίας, που κυρώθηκε με το Ν. 1850/1989.

Οι Αποκεντρωμένες Διοικήσεις συγκροτούνται ως ενιαίες μονάδες για τις Αποκεντρωμένες Υπηρεσίες του Κράτους και ασκούν γενική αποφασιστική αρμοδιότητα στις κρατικές υποθέσεις της Περιφέρειάς τους, σύμφωνα με το άρθρο 101 του Συντάγματος.

Σύσταση Δήμων

Οι Δήμοι είναι αυτοδιοικούμενα κατά τόπο νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και αποτελούν τον πρώτο βαθμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Οι πρωτοβάθμιοι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης συνιστώνται ανά Νομό.

---

3. Βλ. Β. Δ. ΔΕΛΗΘΕΟΥ: Το νομικό καθεστώς προστασίας ξένων κεφαλαίων και επενδύσεων αναπτυξιακού χαρακτήρα στην Ελλάδα. Αθήναι, 1996: Η οριοθέτηση της έννοιας, σ. 21. Η ειδική ιδιωτική παραγωγική επένδυση, σ. 36. Η οριοθέτηση της έννοιας σε άλλες Χώρες, σ. 45. Η ιδιωτική διεθνής επένδυση, σ. 59 επόμ.

4. Βλ. U. PRETSCHER: Subsides and Economic Development in O.E.C.D. Countries. O.E.C.D. Paris, 2000, p. 15.

5. Βλ. Β. ΔΕΛΗΘΕΟΥ: Ευρωπαϊκοί Αναπτυξιακοί Θεσμοί: Κρατικές ενισχύσεις και ιδιωτικές επενδύσεις, Αθήναι, Δεκέμβριος 2008, σ. 51 επόμ.: Πέμπτη Έκθεση επί Θεμάτων Ανταγωνισμού εντός της Ένωσης της Επιτροπής (1975): η οριοθέτηση της έννοιας, «συμβατές» με την έννοια της Κοινής Αγοράς κρατικές ενισχύσεις, ενισχύσεις De minimis κ.ά.

6. ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ: Αθηναίος Αρχιτέκτων και Εργολήπτης, β' ήμισυ 5ης εκατονταετηρίδας π.Χ. Σχετίζεται με τέσσερα μεγάλα έργα στην Αθήνα: Μακρά Τείχη, Περιφερειακά Τείχη, Παρθενών, Ναός Αθηνάς/Νίκης.

Συγκρότηση Δήμων

Η εδαφική περιφέρεια του κάθε Δήμου, που συνιστάται με τον παρόντα νόμο αποτελείται από τις Εδαφικές Περιφέρειες των συνενούμενων Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.). Οι Εδαφικές αυτές Περιφέρειες αποτελούν τις Δημοτικές Ενότητες του νέου Δήμου και φέρουν το όνομα του πρώην Δήμου ή της Κοινότητας.

Τα Τοπικά Διαμερίσματα, που ορίζονται στο άρθρο 2 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του Ν. 3463/2006 (Κ.Δ.Κ.), μετονομάζονται σε Τοπικές Κοινότητες, εφ' όσον έχουν πληθυσμό έως και 2.000 κατοίκους και σε Δημοτικές Κοινότητες εφ' όσον έχουν πληθυσμό μεγαλύτερο από 2.000 κατοίκους. Τοπικές ή Δημοτικές Κοινότητες αποτελούν και οι Δήμοι ή οι Κοινότητες, που καταργήθηκαν ύστερα από εθελούσια συνένωση σύμφωνα με τις διατάξεις του Π.Δ. 410/1995 ή συνενώνονται με τον παρόντα νόμο και δεν αποτελούνται από Τοπικά Διαμερίσματα.

Δημοτική Κοινότητα συγκροτούν τα Τοπικά Διαμερίσματα Νησιών, που έχουν πληθυσμό άνω των χιλίων κατοίκων. Επίσης, συγκροτούν Δημοτική Κοινότητα ανεξαρτήτως πληθυσμού πρώην Κοινότητες ή Τοπικά Διαμερίσματα, που εκτείνονται σε όλη την περιφέρεια του Νησιού και δεν αποτελούν Δήμο σύμφωνα με το άρθρο 1.

Τα Δημοτικά Διαμερίσματα στα οποία διαιρούνται οι Δήμοι άνω των 100.000 κατοίκων μετονομάζονται σε Δημοτικές Κοινότητες.

Σύσταση και συγκρότηση Περιφερειών

Οι Περιφέρειες είναι αυτοδιοικούμενα κατά τόπο νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και αποτελούν το δεύτερο βαθμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Οι Περιφέρειες σχεδιάζουν, προγραμματίζουν και υλοποιούν πολιτικές σε περιφερειακό επίπεδο στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, σύμφωνα με τις αρχές της αειφόρου ανάπτυξης και της κοινωνικής συνοχής της Χώρας, λαμβάνοντας υπόψη και τις εθνικές και ευρωπαϊκές πολιτικές.

Οι συνιστώμενες Περιφέρειες είναι οι εξής:

Η Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης η οποία περιλαμβάνει τους Νομούς Δράμας, Έβρου, Καβάλας, Ξάνθης και Ροδόπης. Έδρα της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης είναι η Κομοτηνή. Κάθε Νομός αποτελεί και Περιφερειακή Ενότητα και κάθε πρωτεύουσα Νομού είναι έδρα της αντίστοιχης Περιφερειακής Ενότητας.

Η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, η οποία περιλαμβάνει τους Νομούς Ημαθίας, Θεσσαλονίκης, Κιλκίς, Πιερίας, Πέλλας, Σερρών και Χαλκιδικής. Έδρα της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας είναι η Θεσσαλονίκη. Κάθε Νομός αποτελεί και Περιφερειακή Ενότητα και κάθε πρωτεύουσα Νομού είναι έδρα της αντίστοιχης Περιφερειακής Ενότητας.

Η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας, η οποία περιλαμβάνει τους Νομούς Γρεβενών, Καστοριάς, Κοζάνης και Φλώρινας. Έδρα της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας είναι η Κοζάνη. Κάθε Νομός αποτελεί και Περιφερειακή Ενότητα και κάθε πρωτεύουσα Νομού είναι έδρα της αντίστοιχης Περιφερειακής Ενότητας.

Η Περιφέρεια Ηπείρου, η οποία περιλαμβάνει τους Νομούς Άρτας, Θεσπρωτίας, Ιωαννίνων, και Πρεβέζης. Έδρα της Περιφέρειας Ηπείρου είναι τα Ιωάννινα. Κάθε Νομός αποτελεί και περιφερειακή ενότητα και κάθε πρωτεύουσα Νομού είναι έδρα της αντίστοιχης Περιφερειακής Ενότητας.

Η Περιφέρεια Θεσσαλίας, η οποία περιλαμβάνει τους Νομούς Καρδίτσας, Λάρισας, Μαγνησίας και Τρικάλων. Έδρα της Περιφέρειας Θεσσαλίας είναι η Λάρισα. Κάθε Νομός αποτελεί και Περιφερειακή Ενότητα και κάθε πρωτεύουσα Νομού είναι έδρα της αντίστοιχης Περιφερειακής Ενότητας.

Η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, η οποία περιλαμβάνει τους Νομούς Ζακύνθου, Κέρκυρας, Κεφαλληνίας και Λευκάδας. Έδρα της Περιφέρειας Ιονίων νήσων είναι η Κέρκυρα. Κάθε Νομός αποτελεί και Περιφερειακή Ενότητα και κάθε πρωτεύουσα Νομού είναι έδρα της αντίστοιχης Περιφερειακής Ενότητας. Ειδικά ο Δήμος Ιθάκης αποτελεί αυτοτελή Περιφερειακή Ενότητα.

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδα, η οποία περιλαμβάνει τους Νομούς Αιτωλοακαρνανίας, Αχαΐας και Ηλείας. Έδρα της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας είναι η Πάτρα. Κάθε Νομός αποτελεί και Περιφερειακή Ενότητα και κάθε πρωτεύουσα Νομού είναι έδρα της αντίστοιχης Περιφερειακής Ενότητας.

Η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, η οποία περιλαμβάνει τους Νομούς Βοιωτίας, Ευβοίας, Ευρυτανίας, Φθιώτιδος και Φωκίδος. Έδρα της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας είναι η Λαμία. Κάθε Νομός αποτελεί και Περιφερειακή Ενότητα και κάθε πρωτεύουσα Νομού είναι έδρα της αντίστοιχης Περιφερειακής Ενότητας.

Η Περιφέρεια Αττικής, η οποία περιλαμβάνει τον Νομό Αττικής. Έδρα της Περιφέρειας Αττικής είναι η Αθήνα. Η Περιφερειακή Ενότητα Κεντρικού Τομέα Αθηνών περιλαμβάνει τους Δήμους Αθηναίων, Φιλαδελφείας - Χαλκηδόνας, Γαλατσίου, Ζωγράφου, Καισαριανής, Βύρωνος, Ηλιούπολης και Δάφνης - Υμηττού. Η Περιφερειακή Ενότητα Νοτίου Τομέα Αθηνών περιλαμβάνει τους Δήμους Γλυφάδας, Ελληνικού - Αργυρούπολης, Αλίμου, Νέας Σμύρνης, Μοσχάτου - Ταύρου, Καλλιθέας, Παλαιού Φαλήρου και Αγίου Δημητρίου. Η Περιφερειακή Ενότητα Βορείου Τομέα Αθηνών περιλαμβάνει τους Δήμους Πεντέλης, Κηφισιάς, Μεταμορφώσεως, Πεύκης - Λυκόβρυσης, Αμαρουσίου, Ψυχικού - Φιλοθέης, Χολαργού - Παπάγου, Νέας Ιωνίας, Βριλησσίων, Αγίας Παρασκευής και Χαλανδρίου. Η Περιφερειακή Ενότητα Δυτικού Τομέα Αθηνών περιλαμβάνει τους Δήμους Αιγάλεω, Περιστερίου, Πετρούπολης, Χαϊδαρίου, Αγίας Βαρβάρας, Ιλίου και Αγ. Αναργύρων - Καματερού. Η Περιφερειακή Ενότητα Πειραιώς περιλαμβάνει τους Δήμους Πειραιώς, Κορυδαλλού, Νίκαιας - Αγίου Ιωάννη Ρέντη, Κερατσινίου - Δραπετσώνας και Περάματος. Η Περιφερειακή Ενότητα Νήσων περιλαμβάνει τους Δήμους Αίγινας, Τροιζηνίας, Κυθήρων, Αγκιστρίου, Σαλαμίνας, Σπετσών, Ύδρας και Πόρου. Η Περιφερειακή Ενότητα Δυτικής Αττικής περιλαμβάνει τους Δήμους της Νομαρχίας Δυτικής Αττικής. Η Περιφερειακή Ενότητα Ανατολικής Αττικής περιλαμβάνει τους Δήμους της Νομαρχίας Ανατολικής Αττικής.

Η Περιφέρεια Πελοποννήσου, η οποία περιλαμβάνει τους Νομούς Αργολίδος, Αρκαδίας, Κορινθίας, Λακωνίας και Μεσσηνίας. Έδρα της Περιφέρειας Πελοποννήσου είναι η Τρίπολη. Κάθε Νομός αποτελεί και Περιφερειακή Ενότητα και κάθε πρωτεύουσα Νομού είναι έδρα της αντίστοιχης Περιφερειακής Ενότητας.

Η Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου, η οποία περιλαμβάνει τους Νομούς Λέσβου, Σάμου και Χίου. Έδρα της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου είναι η Μυτιλήνη. Συγκροτείται η Περιφερειακή Ενότητα Λέσβου που περιλαμβάνει το Δήμο Λέσβου. Συγκροτείται η Περιφερειακή Ενότητα Λήμνου, που περιλαμβάνει το Δήμο Λήμνου και το Δήμο Αγίου Ευστρατίου. Συγκροτείται η Περιφερειακή Ενότητα Χίου με έδρα τη Χίο, που περιλαμβάνει το Δήμο Χίου, το Δήμο Ψαρών και το Δήμο Οινουσσών. Συγκροτούνται η Περιφερειακή

Ενότητα Σάμου, που περιλαμβάνει το Δήμο Σάμου και η Περιφερειακή Ενότητα Ικαρίας, που περιλαμβάνει τους Δήμους Ικαρίας και Φούρνων.

Η Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου, η οποία περιλαμβάνει τους Νομούς Κυκλάδων και Δωδεκανήσου. Έδρα της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου είναι η Ερμούπολη. Συγκροτείται η Περιφερειακή Ενότητα Κω, που περιλαμβάνει το Δήμο Κω και το Δήμο Νισύρου. Συγκροτείται η Περιφερειακή Ενότητα Καρπάθου, που περιλαμβάνει το Δήμο Καρπάθου και το Δήμο Κάσου. Συγκροτείται η Περιφερειακή Ενότητα Καλύμνου που περιλαμβάνει το Δήμο Καλυμνίων, το Δήμο Αστυπάλαιας, το Δήμο Λειψών, το Δήμο Λέρου, το Δήμο Πάτμου και το Δήμο Αγαθονήσιου. Συγκροτείται η Περιφερειακή Ενότητα Ρόδου, που περιλαμβάνει το Δήμο Ρόδου, το Δήμο Σύμης, το Δήμο Χάλκης, το Δήμο Μεγίστης και το Δήμο Τήλου. Συγκροτείται η Περιφερειακή Ενότητα Σύρου, που περιλαμβάνει το Δήμο Σύρου - Ερμούπολης. Συγκροτείται η Περιφερειακή Ενότητα Κέας - Κύθνου, που περιλαμβάνει το Δήμο Κέας και το Δήμο Κύθνου. Συγκροτείται η Περιφερειακή Ενότητα Μήλου, που περιλαμβάνει το Δήμο Μήλου, το Δήμο Κιμώλου, το Δήμο Σερίφου και το Δήμο Σίφνου. Συγκροτείται η Περιφερειακή Ενότητα Πάρου, που περιλαμβάνει το Δήμο Πάρου και το Δήμο Αντιπάρου. Συγκροτείται η Περιφερειακή Ενότητα Νάξου, που περιλαμβάνει το Δήμο Νάξου και μικρών Κυκλάδων και το Δήμο Αμοργού. Συγκροτείται η Περιφερειακή Ενότητα Τήνου, που περιλαμβάνει το Δήμο Τήνου. Συγκροτείται η Περιφερειακή Ενότητα Μυκόνου, που περιλαμβάνει το Δήμο Μυκόνου. Συγκροτείται η Περιφερειακή Ενότητα, που περιλαμβάνει το Δήμο Άνδρου. Συγκροτείται η Περιφερειακή Ενότητα Θήρας, που περιλαμβάνει το Δήμο Θήρας, το Δήμο Ιητών, το Δήμο Σικίνου, το Δήμο Φολεγάνδρου και το Δήμο Ανάφης.

Η Περιφέρεια Κρήτης, η οποία περιλαμβάνει τους Νομούς Ηρακλείου, Λασιθίου, Ρεθύμνου και Χανίων. Έδρα της Περιφέρειας Κρήτης είναι το Ηράκλειο. Κάθε Νομός αποτελεί και Περιφερειακή Ενότητα και κάθε πρωτεύουσα Νομού είναι έδρα της αντίστοιχης Περιφερειακής Ενότητας.

Σχέσεις Δήμων και Περιφερειών

Μεταξύ των δύο βαθμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης δεν υφίστανται σχέσεις ελέγχου και ιεραρχίας, αλλά συνεργασίας και συναλληλίας, οι οποίες αναπτύσσονται βάσει του νόμου, κοινών συμφωνιών, καθώς και με το συντονισμό κοινών δράσεων.

Αποκεντρωμένες Διοικήσεις

Σύσταση

Συνιστώνται ως ενιαίες αποκεντρωμένες μονάδες διοίκησης του Κράτους οι εξής Αποκεντρωμένες Διοικήσεις:

Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αττικής, η οποία εκτείνεται στα όρια της Περιφέρειας Αττικής με έδρα την Αθήνα.

Αποκεντρωμένη Διοίκηση Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας, η οποία εκτείνεται στα όρια των Περιφερειών Θεσσαλίας και Στερεάς Ελλάδας με έδρα τη Λάρισα.

Αποκεντρωμένη Διοίκηση Ηπείρου - Δυτικής Μακεδονίας, η οποία εκτείνεται στα όρια των Περιφερειών Ηπείρου και Δυτικής Μακεδονίας με έδρα τα Ιωάννινα.

Αποκεντρωμένη Διοίκηση Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου, η οποία εκτείνεται στα όρια των Περιφερειών Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου με έδρα την Πάτρα.

Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αιγαίου, η οποία εκτείνεται στα όρια των Περιφερειών Βορείου Αιγαίου και Νοτίου Αιγαίου με έδρα τον Πειραιά.

Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης, η οποία εκτείνεται στα όρια της Περιφέρειας Κρήτης με έδρα το Ηράκλειο.

Αποκεντρωμένη Διοίκηση Μακεδονίας - Θράκης, η οποία εκτείνεται στα όρια της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης και Κεντρικής Μακεδονίας με έδρα τη Θεσσαλονίκη.

Σε κάθε Αποκεντρωμένη Διοίκηση προΐσταται Γενικός Γραμματέας. Για τα θέματα, που αναφέρονται στην υπηρεσιακή του κατάσταση και τα καθήκοντά του εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις του Ν. 2503/1997.

Γ. ΟΙ ΚΑΤ' ΙΔΙΑΝ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ: ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ

ΔΗΜΟΙ

Δημοτικές αρχές

Ο Δήμος διοικείται από το Δημοτικό Συμβούλιο, την Οικονομική Επιτροπή, την Επιτροπή Ποιότητας Ζωής, την Εκτελεστική Επιτροπή και τον Δήμαρχο.

Το Δημοτικό Συμβούλιο αποτελείται από δεκατρία μέλη σε Δήμους με πληθυσμό έως δύο χιλιάδες κατοίκους, δεκαεπτά σε Δήμους με πληθυσμό από δύο χιλιάδες έναν έως πέντε χιλιάδες κατοίκους, είκοσι ένα σε Δήμους με πληθυσμό από πέντε χιλιάδες έναν έως δέκα χιλιάδες κατοίκους, είκοσι επτά σε Δήμους με πληθυσμό από δέκα χιλιάδες έναν έως τριάντα χιλιάδες κατοίκους, τριάντα τρία σε Δήμους με πληθυσμό από τριάντα χιλιάδες έναν έως εξήντα χιλιάδες κατοίκους, σαράντα ένα σε Δήμους με πληθυσμό από εξήντα χιλιάδες έναν έως εκατό χιλιάδες κατοίκους, σαράντα πέντε σε Δήμους με πληθυσμό από εκατό χιλιάδες έναν έως εκατόν πενήντα χιλιάδες κατοίκους, σαράντα εννέα σε Δήμους με πληθυσμό από εκατόν πενήντα χιλιάδες έναν και άνω κατοίκους.

Σε νέους δήμους, που συνιστώνται τώρα και στους οποίους οι συνενούμενοι Δήμοι και Κοινότητες υπερβαίνουν τους έξι, ο αριθμός των μελών του Δημοτικού τους Συμβουλίου είναι εκείνος, που αντιστοιχεί στην επόμενη πληθυσμιακή κλίμακα, σε σχέση με τον συνολικό τους πληθυσμό.

Δημοτικές Κοινότητες - Τοπικές Κοινότητες - Όργανα

Τα Όργανα της Δημοτικής Κοινότητας είναι:

Το Συμβούλιο της Δημοτικής Κοινότητας.

Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου της Δημοτικής Κοινότητας.

Όργανα της Τοπικής Κοινότητας είναι:

Το Συμβούλιο της Τοπικής Κοινότητας,

Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου της Τοπικής Κοινότητας,

Ο Εκπρόσωπος της Τοπικής Κοινότητας, προκειμένου για τοπικές Κοινότητες μέχρι τριακόσιους κατοίκους.

Σε Δημοτικές Κοινότητες με πληθυσμό έως δέκα χιλιάδες κατοίκους το Συμβούλιο της Δημοτικής Κοινότητας αποτελείται από πέντε μέλη. Σε Δημοτικές Κοινότητες με πληθυσμό από δέκα χιλιάδες έναν έως πενήντα χιλιάδες κατοίκους το Συμβούλιο της Δημοτικής Κοινότητας αποτελείται από έντεκα μέλη. Σε Δημοτικές Κοινότητες με πληθυσμό από πενήντα χιλιάδες έναν και άνω κατοίκους το Συμβούλιο της Δημοτικής Κοινότητας αποτελείται από δέκα πέντε μέλη.

Σε Τοπικές Κοινότητες με πληθυσμό έως τριακόσιους κατοίκους εκλέγεται ένας Εκπρόσωπος Τοπικής Κοινότητας.

Σε Τοπικές Κοινότητες με πληθυσμό από τριακόσιους έναν έως δύο χιλιάδες κατοίκους, το Συμβούλιο Τοπικής Κοινότητας αποτελείται από τρία Μέλη.

Διάρκεια δημοτικής περιόδου

Ο Δήμαρχος και οι Δημοτικοί Σύμβουλοι, οι Σύμβουλοι της Δημοτικής ή Τοπικής Κοινότητας και οι Εκπρόσωποι της Τοπικής Κοινότητας εκλέγονται κάθε πέντε χρόνια με άμεση, καθολική και μυστική ψηφοφορία.

Η εκλογή στα ανωτέρω αξιώματα γίνεται την ίδια ημέρα διενέργειας της ψηφοφορίας για την εκλογή των Ελλήνων μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, στα ίδια εκλογικά τμήματα, με τις ίδιες Εφορευτικές Επιτροπές, τους ίδιους Αντιπροσώπους της Δικαστικής Αρχής και τους ίδιους Εφόρους Αντιπροσώπων.

Η εγκατάσταση αυτών των των αρχών που έχουν εκλεγεί γίνεται την 1η Σεπτεμβρίου του έτους διεξαγωγής των εκλογών και η θητεία τους λήγει την 31η Αυγούστου του πέμπτου έτους. Σε κάθε περίπτωση η θητεία του Συμβουλίου της Δημοτικής ή Τοπικής Κοινότητας και του Εκπροσώπου της Τοπικής Κοινότητας λήγει με το τέλος της θητείας του Δημοτικού Συμβουλίου.

Εκλογικό δικαίωμα

Δικαίωμα να εκλέγουν τις Δημοτικές Αρχές έχουν όλοι οι δημότες του Δήμου. Οι δημότες εκλογείς, οι οποίοι είναι εγγεγραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους των Δήμων, που συνενώνονται σε νέο Δήμο, έχουν δικαίωμα να εκλέγουν τις αρχές του νέου Δήμου που προκύπτει από τη συνένωση. Οι δημότες των Δήμων και Κοινοτήτων που συνενώνονται καθίστανται αυτοδικαίως δημότες του νέου Δήμου.

Δικαίωμα να εκλέγουν τις Δημοτικές Αρχές έχουν επίσης οι πολίτες των Κρατών-Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και οι Ομογενείς και οι νομίμως διαμένοντες Αλλοδαποί Υπήκοοι Τρίτων Χωρών.

Καταστατική θέση αιρετών

Οι Δήμαρχοι, οι Αντιδήμαρχοι και οι Πρόεδροι Δημοτικών Συμβουλίων, λαμβάνουν αποζημίωση η οποία καταβάλλεται από το Δήμο.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ

Περιφερειακές αρχές

Βάσει του νέου Ν. 3852/2010 οι Περιφέρειες παραμένουν 13, (όπως και υπό το προηγούμενο καθεστώς του Π.Δ. 51 της 6/3/1987 και των Ν. 2503/1997 και 2647/1998[7]).

Όργανα διοίκησης των Περιφερειών είναι ο Περιφερειάρχης, οι Αντιπεριφερειάρχες, το Περιφερειακό Συμβούλιο, η Οικονομική Επιτροπή και η Εκτελεστική Επιτροπή (πενταμελής θητείας).

Αρμοδιότητες Περιφερειών

Σε γενικές γραμμές οι αρμοδιότητες των νέου τύπου Περιφερειών αναφέρονται στους εξής τομείς:

- Προγραμματισμού και Ανάπτυξης (περιφερειακός αναπτυξιακός σχεδιασμός κ.ά.: συνολικώς 31 αρμοδιότητες).
- Γεωργίας, Κτηνοτροφίας και Αλιείας (συνολικώς 75 αρμοδιότητες).
- Φυσικών Πόρων, Ενέργειας, Βιομηχανίας (συνολικώς 56 αρμοδιότητες).

---

7. Βλ. Κ. Γε. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ: *Περιφερειακή Διοίκηση και Τοπική Αυτοδιοίκηση: Ελλάδα, Χώρες Μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τόμος Α'. Νέα έκδ. Αθήναι, 2008, σ. 72 επόμ.*

- Απασχόλησης, Εμπορίου, Τουρισμού (συνολικώς 21 αρμοδιότητες).
- Μεταφορών και Επικοινωνιών (συνολικώς 39 αρμοδιότητες).
- Έργων, Χωροταξίας και Περιβάλλοντος (συνολικώς 40 αρμοδιότητες).
- Υγείας (συνολικώς 23 αρμοδιότητες).
- Παιδείας, Πολιτισμού και Αθλητισμού (συνολικώς 20 αρμοδιότητες).
- Πολιτικής Προστασίας και Διοικητικής Μέριμνας (συνολικώς 14 αρμοδιότητες).

Πέραν αυτών των αρμοδιοτήτων σε κάθε Περιφέρεια λειτουργεί ειδικό Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης,[8] συγκροτείται με απόφαση του οικείου Περιφερειάρχη Περιφερειακή Επιτροπή Ισότητας των Φύλων. με πρώτιστο μέλημα την ένταξη επί ίσοις όροις αμφοτέρων των Φύλων «στην αναπτυξιακή πολιτική της Περιφέρειας», ενώ με Π.Δ. είναι δυνατή η μεταβίβαση στις Περιφέρειες και άλλων αρμοδιοτήτων της Κεντρικής Διοίκησης.

Ακόμη, προβλέπεται ο χαρακτηρισμός ωρισμένων Περιφερειών ως Νησιωτικών, ο θεσμός της Μητροπολιτικής Περιφέρειας (Περιφέρεια Αττικής, Μητροπολιτική Ενότητα Θεσσαλονίκης) με πρόσθετες αρμοδιότητες κ.ά.

Περιουσία, πόροι Περιφερειών

Οι Περιφέρειες επιτρέπεται να κατέχουν κινητή και ακίνητη περιουσία βάσει των Π.Δ. 30/1996 και Π.Δ. 242/1996.

Οι πόροι λειτουργίας των Περιφερειών προέρχονται εκ κρατικών ενισχύσεων πάσης μορφής, εξ εσόδων εκ Προγραμμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εξ επιβολής τελών, εισφορών και είσπραξης δικαιωμάτων, εξ εσόδων εκποίησης ακινήτων, εξ εκμισθώσεων κινητών και ακινήτων σε Τρίτους, εκ συνάψεως δανείων[9] κ.ά.

Πέραν αυτών, βάσει του Ν. 3852/2010 προβλέπονται οι λεγόμενοι Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι (Κ.Α.Π.) των Περιφερειών, προερχόμενοι εκ διαφόρων πηγών εσόδων του Κρατικού προϋπολογισμού, (ποσοστό 2,40% του Φόρου Εισοδήματος Φυσικών και Νομικών Προσώπων, ποσοστό 4% του Φόρου Προστιθέμενης Αξίας).

Σημειώνεται, ότι ο Ν. 3852/2010 προβλέπει και την κατάρτιση Επιχειρησιακού Σχεδίου Υποστήριξης του Προγράμματος ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ, υπό τον τίτλο «Πρόγραμμα Ελληνική Αρχιτεκτονική Διοίκηση και Αυτοδιοίκηση» - ΕΛΛ.Α.Δ.Α.-.

Το Πρόγραμμα (θα) περιλαμβάνει τρεις άξονες:

- Προγράμματα Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ψηφιακής Σύγκλισης.
- Εθνικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Αυτοδιοίκησης.[10]
- Πρόγραμμα Αξιοποίησης Ανθρωπίνων Πόρων.

Διεθνείς συνεργασίες

Τέλος, προβλέπεται η δυνατότητα των Περιφερειών να συνεργάζονται με αντίστοιχους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, καθώς και με λοιπούς Φορείς της Αλλοδαπής, στο πλαίσιο πάντοτε των αρμοδιοτήτων τους και με την επιφύλαξη των διεθνών υποχρεώσεων της Χώρας:

---

8. Περί του Περιφερειακού Ταμείου Ανάπτυξης υπό το προηγούμενο καθεστώς των Περιφερειών βλ. εκτενώς: Κ. ΓΕ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ: Περιφερειακή Διοίκηση και Τοπική Αυτοδιοίκηση: Ελλάδα, Άλλες Χώρες Μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τόμος Α'. Νέα έκδ. Αθήναι, 2008, σ. 138 επόμ.

9. Βλ. Κ. ΓΕ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ, Β. ΔΕΛΗΘΕΟΥ, Η. ΚΑΥΒΑΔΙΑ: Περιφερειακή Διοίκηση και Τοπική Αυτοδιοίκηση: Ελλάδα, Άλλες Χώρες Μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τόμος Β'. Νέα έκδ. Αθήναι, 2008, σ. 166 επόμ. Τα δάνεια υπό το καθεστώς ρυθμίσεων του Ν. 3852/2010 θα χορηγούνται από 1/1/2011 υπό πρόσθετες προϋποθέσεις, πέραν εκείνων του Ν. 3463/2006.

10. Βλ. Κ. ΓΕ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ: Θεσμικό Πλαίσιο Περιφερειακής Ανάπτυξης. Τόμος Α'. Νέα έκδ. Αθήναι, 2007, σ. 137 επόμ.

Σε διεθνές επίπεδο, για την προαγωγή και διευκόλυνση της διακρατικής, διαπεριφερειακής, διασυνοριακής και εδαφικής συνεργασίας με την συμμετοχή τους σε Δίκτυα Κρατικών, Περιφερειακών και Τοπικών Αρχών και σε λοιπούς Διεθνείς και Περιφερειακούς Οργανισμούς.

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, με την συμμετοχή τους σε Δίκτυα, Προγράμματα, Δράσεις και Πρωτοβουλίες των στόχων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του Συμβουλίου της Ευρώπης και σε λοιπούς Ευρωπαϊκούς Οργανισμούς.

Εντός του πλαισίου αυτών των συνεργασιών οι Ελληνικές Περιφέρειες δύνανται να συνάπτουν συμφωνίες ή να συγκροτούν Δίκτυα για την ενίσχυση της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής τους.

Εξ άλλου, βάσει των διατάξεων του άρθρου 22 του Ν. 3613/2007 οι Περιφέρειες επιτρέπεται να συμμετέχουν σε Ευρωπαϊκούς Ομίλους Εδαφικής Συνεργασίας, όπως αυτοί προσδιορίζονται υπό του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι δραστηριότητες όμως αυτές των Περιφερειών ασκούνται υπό την προϋπόθεση, ότι η ειδική Επιτροπή, προβλεπόμενη υπό του άρθρου 4 του Ν. 3345/2005, θα τις κρίνει συμβατές με την Εθνική και Κοινοτική Νομοθεσία, τις (Ελληνικές) Εθνικές Πολιτικές και τις Διεθνείς υποχρεώσεις της Χώρας.

Ακόμη, οι Αρχές των Ελληνικών Περιφερειών εκπροσωπούνται στην Αντιπροσωπευτική Συνέλευση της Επιτροπής των Περιφερειών[11] και στο Κογκρέσο Τοπικών και Περιφερειακών Αρχών του Συμβουλίου της Ευρώπης, με βάση τις διατάξεις του Κοινοτικού και του Εθνικού Δικαίου.

Επιχειρήσεις Περιφερειών

Τέλος, από 1ης Ιανουαρίου 2011 οι Περιφέρειες μπορούν να συνιστούν μία επιχείρηση με την μορφή της αναπτυξιακής ανώνυμης εταιρείας, εφ' όσον δεν συμμετέχουν σε άλλη αναπτυξιακή ανώνυμη εταιρεία, στην οποία κατέχουν την πλειοψηφία του μετοχικού κεφαλαίου.

Η αναπτυξιακή αυτή εταιρεία, η οποία δεν επιτρέπεται να επιχορηγηθεί από την Περιφέρεια (εκτός εάν αυτό προβλέπεται από ειδική διάταξη νόμου), θα λειτουργεί σύμφωνα με τις διατάξεις της εμπορικής και φορολογικής νομοθεσίας και (τυχόν) άλλες ειδικότερες ρυθμίσεις, οι οποίες προβλέπονται υπό του Ν. 3852/2010, όπως π.χ. η μη εισαγωγή των μετοχών της στο Χρηματιστήριο.

Η αναπτυξιακή ανώνυμη εταιρεία της Περιφέρειας συνιστάται μετά από απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των Μελών του και υποβάλλεται για έλεγχο νομιμότητας στον Ελεγκτή Νομιμότητας. Στην απόφαση αυτή καθορίζονται η επωνυμία, ο σκοπός, η διάρκεια, η έδρα της εταιρείας, το κεφάλαιο, η διοίκηση, οι πόροι και κάθε άλλο στοιχείο αναγκαίο, κατά την κρίση του Περιφερειακού Συμβουλίου.

Για την λήψη απόφασης απαιτείται η προηγούμενη εκπόνηση σχετικής οικονομοτεχνικής μελέτης βιωσιμότητας. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις του Ν. 2190/1920 περί ανωνύμων εταιρειών.

Η εκτίμηση των περιουσιακών στοιχείων, τα οποία εισφέρονται από την Περιφέρεια στην εταιρεία ενεργείται από την επιτροπή του άρθρου 9 του Ν. 2190/1920, όπως ισχύει, οι δε σχετικές εκθέσεις εκτίμησης δημοσιεύονται υποχρεωτικώς στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

---

11. Βλ. εκτενώς: *Κωνστ. ΓΕ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ: Περιφερειακή Διοίκηση και Τοπική Αυτοδιοίκηση Ελλάδα, Άλλες Χώρες Μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τόμος Α'. Νέα έκδ. Αθήναι, 2008, σ. 201 επομ.*

Η αναπτυξιακή αυτή ανώνυμη εταιρεία, διαθέτουσα διοικητικό προσωπικό προσλαμβανόμενο βάσει των Ν. 2190/1994 και 2527/1997, έχει ως μόνα και αποκλειστικά αντικείμενα δραστηριότητας:

Την επιστημονική και τεχνική υποστήριξη των Περιφερειών, της Ένωσης Περιφερειών και Φορέων, όπως οι Δήμοι κ.ά.

Την προώθηση της επιχειρηματικής, οικονομικής και βιώσιμης[12] ανάπτυξης της Περιφέρειας, καθώς και την ανάπτυξη δραστηριοτήτων προστασίας του περιβάλλοντος.

Την συμμετοχή τους σε αντίστοιχα Προγράμματα ή την εφαρμογή σχετικών Πολιτικών σε διαπεριφερειακό ή σε ευρύτερο γεωγραφικό χώρο.

Στον σχηματισμό του μετοχικού κεφαλαίου κάθε αναπτυξιακής ανώνυμης εταιρείας μπορούν να συμμετέχουν Περιφέρειες, Δήμοι, ή και άλλοι Φορείς Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Στην ανώνυμη εταιρεία αυτής της μορφής είναι δυνατή η συμμετοχή και άλλων Φορέων του Δημοσίου Τομέα, Συνεταιρισμών και Ενώσεών τους, Επιστημονικών Φορέων, Επιμελητηρίων, Φορέων Συλλογικών Κοινωνικών ή Οικονομικών συμφερόντων, καθώς και Τραπεζών και Πιστωτικών Ιδρυμάτων.

Στην περίπτωση όμως αυτή της διευρυμένης συμμετοχής οι Περιφέρειες, οι Δήμοι και οι λοιποί Φορείς Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρέπει να κατέχουν (για προφανείς λόγους), την πλειοψηφία του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας.

Οι συμμετέχοντες, (Περιφέρειες, Δήμοι, άλλοι Φορείς Τοπικής Αυτοδιοίκησης), κατέχουν πάντοτε τόσες κοινές μη προνομιούχες μετοχές, όσες απαιτούνται να συγκροτούν αθροιστικώς την πλειοψηφία του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας, ενώ τις υπόλοιπες μετοχές δύνανται να κατέχουν το Δημόσιο και άλλα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου ή Ιδιωτικού Δικαίου, επομένως και Ιδιώτες.

Οι μετοχές είναι ονομαστικές, δεν εισάγονται στο Χρηματιστήριο και υπάγονται στις ρυθμίσεις του Ν. 2190/1920.

Σε περίπτωση διάλυσης της εταιρείας οι εκ των συμμετεχόντων σε αυτήν, Περιφέρειες, Δήνοι και άλλοι Φορείς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, έχουν δικαίωμα να ζητήσουν να είναι εκείνοι, οι οποίοι θα αγοράσουν την εκποιούμενη περιουσία της εταιρείας, (εφ' όσον εννοείται το επιθυμούν).

Με σκοπό, προφανώς, την ενεργώτερη συμμετοχή τους στις εν λόγω νέες εταιρείες, οι Περιφέρειες δεν έχουν δικαίωμα να συμμετέχουν σε άλλες ανώνυμες εταιρείες, εκτός α-

---

12. Βλ. περί βιώσιμης ανάπτυξης: Β.Δ. ΔΕΛΗΘΕΟΥ: Θεσμικό Πλαίσιο Περιφερειακής Ανάπτυξης και Οργάνωσης της Διοίκησης του Κράτους. Μέρος Α'. Αθήναι, Οκτώβριος 2007, σ. 12 επόμ. Ο όρος βιώσιμη ανάπτυξη απαντάται το έτος 1987 στα πλαίσια σχετικής Έκθεσης, της Έκθεσης του Πρωθυπουργού της Νορβηγίας Gro Harlem BRUNDTLAND, υποβληθείσης στην World Commission on Environment and Development (WCED) υπό τον τίτλο: Our Common Future και ορίζεται ως:

«Η ανάπτυξη, η οποία ικανοποιεί τις ανάγκες του παρόντος, χωρίς να μειώνει την δυνατότητα των επόμενων Γενεών να ικανοποιήσουν τις ιδικές τους ανάγκες... Στην ουσία η βιώσιμη ανάπτυξη είναι μία διαδικασία αλλαγής, στην οποία η εκμετάλλευση των πηγών, η κατεύθυνση των επενδύσεων, ο προσανατολισμός της τεχνολογικής ανάπτυξης και το θεσμικό πλαίσιο, ευρίσκονται σε αρμονική σχέση και παρέχουν την δυνατότητα να εκπληρωθούν οι ανθρώπινες ανάγκες και φιλοδοξίες, τόσο στο παρόν, όσο και στο μέλλον.... Η διατήρηση και η ορθή συντήρηση του διαθέσιμου φυσικού κεφαλαίου κάθε Χώρας κρίνεται αναγκαία και για τον πρόσθετο λόγο της ανάγκης μεταβίβασής του στις επόμενες Γενεές ούτως, ώστε να υπάρχει η δυνατότητα ικανοποίησης και των ιδικών τους αναγκών ισοτίμως...».

Η Ευρωπαϊκή Ένωση «υιοθέτησε» τον όρο στο κείμενο του Συντάγματος της Ευρώπης (Ρώμη, Οκτώβριος 2004). Βλ. σχετικώς: Κ. ΓΕ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ: Το κείμενο του Συντάγματος της Ευρώπης. ΕΠΘ. ΑΠΟΚ., ΤΟΠΙΚ. ΑΥΤΟΔ. ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ. Αθήναι, τ. 32/2004, σ. 1 επόμ.

από εκείνες στις οποίες μετείχαν οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις και τα Νομαρχιακά Διαμερίσματα, που καταργήθηκαν με τον Ν. 3852/2010.

Οι αναπτυξιακές ανώνυμες εταιρείες επιτρέπεται να συμμετέχουν μόνον σε άλλες επιχειρήσεις για την προώθηση των αναπτυξιακών σκοπών της Περιφέρειας.

Προς τούτο απαιτείται απόφαση του οικείου Διοικητικού Συμβουλίου της εταιρείας και σύμφωνη γνώμη του οικείου Περιφερειακού Συμβουλίου. Η απόφαση λαμβάνεται με απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των Μελών του Περιφερειακού Συμβουλίου, εφαρμοζομένων κατά τα λοιπά των ρυθμίσεων του Ν. 2190/1920.

Επίσης, επιτρέπεται να συμμετέχουν σε Προγραμματικές Συμβάσεις.

Τέλος, οι αναπτυξιακές ανώνυμες εταιρείες δεν επιτρέπεται να συμμετέχουν σε ποδοσφαιρικές, τραπεζικές και ασφαλιστικές ανώνυμες εταιρείες.

Σε σχέση με τρέχουσες δραστηριότητες αυτών των αναπτυξιακών ανώνυμων εταιρειών σημειώνεται, ότι η σύναψη συμβάσεων ανάθεσης έργων, προμηθειών, μελετών και υπηρεσιών διενεργείται βάσει κανονισμού, ο οποίος καταρτίζεται από το Διοικητικό Συμβούλιο της εταιρίας. Στον κανονισμό περιλαμβάνονται ρυθμίσεις σχετικές με τα αρμόδια όργανα της εταιρίας, τις προϋποθέσεις και τους όρους ανάθεσης αναλόγως της εφαρμοζόμενης διαδικασίας (ανοικτός, κλειστός διαγωνισμός, ανάθεση με διαπραγμάτευση) και τα κριτήρια και την διαδικασία αξιολόγησης και επιλογής ούτως, ώστε να εξασφαλίζονται οι αρχές της διαφάνειας και αντικειμενικότητας.

Σε περίπτωση κατά την οποία ο προϋπολογισμός των σχετικών αναθέσεων υπερβαίνει τα εκάστοτε ισχύοντα όρια, τα οποία προβλέπονται υπό αντίστοιχων συναφών Οδηγιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εφαρμόζονται οι ρυθμίσεις των τελευταίων, ως κατισχύουσες του Εθνικού Δικαίου.

Επενθυμίζεται, ότι οι Οδηγίες είναι μέρος του παραγώγου ή δευτερογενούς δικαίου των θεσμικών οργάνων και της διαδόχου τους Ευρωπαϊκής Ένωσης, (όπως και οι Κανονισμοί, οι Αποφάσεις, οι Συστάσεις και Γνώμες.

Το ενωσιακό δίκαιο «παράγεται» υπό διαφόρων Οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, επί σκοπώ υλοποίησης των σκοπών και των στόχων των Συνθηκών.

Οι αναπτυξιακές ανώνυμες εταιρείες των Περιφερειών (δια)λύονται υποχρεωτικώς στις ακόλουθες περιπτώσεις:

Εάν για τρεις συνεχείς εταιρικές χρήσεις μετά την πάροδο διετίας από την ίδρυσή τους είναι ζημιογόνες ή, εάν για ισάριθμες φορές εντός δεκαετίας, τα ίδια αυτών κεφάλαια, όπως προσδιορίζονται υπό των οικείων διατάξεων (άρθρο 42γ του Ν. 2190/1920, όπως ισχύει) μειωθούν σε ποσοστό κάτω του 50% του μετοχικού κεφαλαίου.

Στην περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 47 του Ν. 2190/1920, τυχόν αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου, η οποία καταβάλλεται από τις Περιφέρειες δεν μπορεί να υπερβαίνει ποσοστό μεγαλύτερο του 1/2 του ποσού της αύξησης.

Η Περιφέρεια ως καθολικός διάδοχος αστικών εταιρειών των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων και Διαμερισμάτων

Με ειδική διάταξη του Ν. 3852/2010 (άρθρο 196) η Περιφέρεια καθίσταται καθολικός διάδοχος και υπεισέρχεται σε όλα τα δικαιώματα και σε όλες τις υποχρεώσεις των αστι-

---

Σημειώνεται, ότι όπου δεν παρίσταται ανάγκη ενιαίας ρύθμισης θεμάτων εντός των Κρατών Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης εφαρμόζονται οι διατάξεις, οι οποίες προβλέπονται υπό των Εθνικών Δικαίων. Βλ. Κωνστ. ΓΕ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ: Διοικητικό Δίκαιο. Νέα έκδ. Αθήναι, 2008, σ. 36 επ.

κών μη κερδοσκοπικών εταιρειών, των συσταθεισών υπό των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων και των Διαμερισμάτων της περιοχής δικαιοδοσίας της.

Από 1ης Ιανουαρίου 2011 η σύσταση αστικής εταιρείας μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα από Περιφέρειες ή άλλους Φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης επιτρέπεται μόνον, εφ' όσον τούτο προβλέπεται ρητώς υπό ειδικής νομοθετικής ρύθμισης ή υπό του κανονιστικού πλαισίου Εθνικών ή Κοινοτικών Προγραμμάτων[14] και με την προϋπόθεση της συμβατότητας της δράσης αυτών, με τις εθνικές πολιτικές και την εθνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία, εφ' όσον αφορούν σε εδαφική συνεργασία.

ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

Αρμοδιότητες Αποκεντρωμένης Διοίκησης

Οι Αποκεντρωμένες Διοικήσεις ασκούν τις αρμοδιότητες των κρατικών Περιφερειών, περιλαμβανομένων και εκείνων των αντίστοιχων Συλλογικών Οργάνων τους, όπως αυτές καθορίζονταν στον ιδρυτικό τους νόμο 2503/1997, καθώς και στους μεταγενέστερους ειδικούς νόμους και στις σχετικές κανονιστικές διατάξεις, όπως ισχύουν, με εξαίρεση τις αρμοδιότητες που περιέρχονται με το άρθρο 186 του παρόντος νόμου, στις Περιφέρειες.

Στις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις απονέμεται η άσκηση μεταξύ άλλων, και των ακόλουθων, πρόσθετων, αρμοδιοτήτων:

Η εισήγηση για την απευθείας εκποίηση δημοσίων εκτάσεων ή για τη παραχώρηση κοινόχρηστων δημοτικών ή κοινοτικών εκτάσεων για ίδρυση ή επέκταση βιομηχανικών και βιοτεχνικών εγκαταστάσεων.

Η διατύπωση γνώμης για την απαλλοτρίωση ιδιωτικών εκτάσεων για ίδρυση ή επέκταση αξίας λόγου επαρχιακής βιομηχανίας.

Η έκδοση απόφασης για άρση απαγόρευσης δικαιοπραξιών λατομικού ή μεταλλευτικού περιεχομένου σε παραμεθόριες περιοχές, καθώς και η έκδοση απόφασης για την απόκτηση μεταλλευτικών δικαιωμάτων επί αδειών μεταλλευτικών ερευνών σε παραμεθόριες περιοχές.

Η έκδοση απόφασης για την παραχώρηση ερευνητικών γεωτρήσεων του ΙΓΜΕ προς εκμετάλλευση σε δήμους.

Η έγκριση διενέργειας μεταλλευτικών και λατομικών εργασιών εντός δημοσίων δασών και δασικών εκτάσεων σύμφωνα με το άρθρο 57 του Ν. 998/1979 (ΦΕΚ 289 Α').

Η παραχώρηση αλυκών του Δημοσίου, που δεν έχουν εισφερθεί στην εταιρεία «ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΑΛΥΚΕΣ Α.Ε.», στους δήμους, σύμφωνα με το άρθρο δέκατο του Ν. 1822/1988 (ΦΕΚ 272 Α').

Ο έλεγχος κυκλοφορίας φαρμακευτικών ιδιοσκευασμάτων και προϊόντων αρμοδιότητας Ε.Ο.Φ..

Η τήρηση αντιτύπου Μητρώων Αρρένων των δήμων σύμφωνα με την ισχύουσα σχετική νομοθεσία.

Οι εγγραφές, μεταβολές, διαγραφές και μετεγγραφές στα Μητρώα Αρρένων, κατά τις ειδικότερες προβλέψεις της οικείας νομοθεσίας.

Η οριστικοποίηση των Μητρώων Αρρένων και η επικύρωση του ετήσιου μητρώου Αρρένων.

Η εξέταση των ενστάσεων που προβλέπονται από τη νομοθεσία περί Μητρώων Αρρένων.

Η ανάθεση, παρακολούθηση και επίβλεψη της εκπόνησης, καθώς και η έγκριση μελετών Γενικών Πολεοδομικών Σχεδίων (ΓΠΣ) και των Σχεδίων Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης Ανοικτής Πόλης (Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π.) κατά τις διατάξεις των άρθρων 4 και 5 του Ν. 2508/1997, όπως τροποποιήθηκαν και ισχύουν με το άρθρο 24 του Ν. 2539/1997 (ΦΕΚ 244 Α').

---

14. Βλ. εν εκτάσει περί αυτών στο: Κωνστ. ΓΕ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ: Θεσμικό Πλαίσιο Περιφερειακής Ανάπτυξης. Τόμος Α', νέα έκδ., Αθήναι, 2007, σ. 139.

Η παραχώρηση οικοπεδικών εκτάσεων της χερσαίας Ζώνης Λιμένα για την ανέγερση κτιρίων «Στέγης Λιμενεργάτη», καθώς και γραφείων κεφαλαίου αποζημίωσης φορτοεκφορτωτών και ΕΡΦΛ σε μεταλλευτικές επιχειρήσεις.

Η παραχώρηση χρήσης χώρων της Ζώνης Λιμένα σε μεταλλευτικές επιχειρήσεις.

Η παραχώρηση ζωνών κατάληψης των εγγειοβελτιωτικών έργων για διαχείριση και εκμετάλλευση.

Η έγκριση της παραχώρησης από το φορέα διοίκησης λιμένα, με αντάλλαγμα και για ορισμένο χρονικό διάστημα, της χρήσης χώρων που βρίσκονται εντός της Ζώνης Λιμένα.

Η εξειδίκευση των γενικών κατευθύνσεων και οδηγιών στα θέματα πολεοδομικού σχεδιασμού οικιστικής πολιτικής και κατοικίας, καθώς και οικοδομικού και κτι- ριοδομικού κανονισμού.

Η παρακολούθηση, ο συντονισμός και η διατύπωση απόψεων σε ότι αφορά Προγράμματα Μελετών (Γ.Π.Σ.) και Πολεοδομικών Μελετών.

Η έγκριση πολεοδομικών μελετών σε περιοχές Β.Ε.ΠΕ.

Η κύρωση πράξης εφαρμογής πολεοδομικής μελέτης, κατά την πρόβλεψη του άρθρου 12 του Ν. 1337/1983.

Η έγκριση σημειακών - εντοπισμένων τροποποιήσεων των εγκεκριμένων ρυμοτομικών σχεδίων και των χρήσεων και όρων δόμησης αυτών, σε Ο.Τ. επί του Βασικού Οδικού Δικτύου των Νομών Αττικής και Θεσσαλονίκης.

Η μέριμνα για τη σύνταξη οριζοντιογραφικού και υψομετρικού διαγράμματος αποτύπωσης του υδατορέμα- τος που ευρίσκεται εντός ή εκτός ρυμοτομικού σχεδίου ή εντός οικισμών, που δεν έχουν ρυμοτομικό σχέδιο και η έκδοση απόφασης επικύρωσης του καθορισμού των οριογραμμών.

Η κατάρτιση ετήσιων και πολυετών δασικών προγραμμάτων γενικότερου ενδιαφέροντος, καθώς και η μελέτη θεμάτων δασικής ανάπτυξης.

Ο συντονισμός και η εποπτεία της σύνταξης των πάσης φύσεως δασικών προγραμμάτων σε επίπεδο Νομού, καθώς και η εποπτεία εκτέλεσης τούτων.

Η κατάρτιση μελετών δασοτεχνικών έργων διαπεριφερειακού επιπέδου.

Ο συντονισμός, η παρακολούθηση και η εποπτεία εφαρμογής των μελετών για τα πάσης φύσεως δασοτε- χνικά έργα.

Ο σχεδιασμός των αναδασώσεων και της αντιχει- μαρρικής προστασίας και η μέριμνα για την κατάρτιση πολυετών προγραμμάτων περιφερειακού επιπέδου.

Η εισήγηση για τη σύσταση ή κατάργηση σταθμών δασοπροστασίας.

Η συγκρότηση, στελέχωση και εφοδιασμός με τα αναγκαία μέσα και εφόδια και η λειτουργία του Περιφερειακού Συντονιστικού Κέντρου Λασοπυρκαγιών (Σ.Κ.Δ.).

Η μελέτη των προβλημάτων και ο συντονισμός του έργου της εκμετάλλευσης των δημοσίων δασών.

Ο συντονισμός της διάθεσης και εμπορίας των παραγόμενων δασικών προϊόντων.

Η μελέτη των προβλημάτων ανάπτυξης της ιδιωτικής δασοπονίας.

Η παροχή οδηγιών για την προστασία, ανάπτυξη και επαύξηση του θηραματικού πλούτου και της άγριας πανίδας γενικότερα.

Η μελέτη των προβλημάτων ανάπτυξης των δασικών βοσκοτόπων.

Η διάκριση και κατάταξη σε κατηγορίες οικισμών με πληθυσμό μικρότερο των δύο χιλιάδων κατοίκων.

Η άσκηση αρμοδιοτήτων σχετικών με την απασχόληση προσώπων ειδικών κατηγοριών, κατά τις ρυθμίσεις του Ν. 2643/1998.

Επιδότηση κόστους εργασίας επιχειρήσεων παραμεθορίων περιοχών.

Η επιδότηση για πρόσθετη μαθητική, σπουδαστική και φοιτητική άδεια εργαζομένων.

Η επιχορήγηση ιδιωτικών επιχειρήσεων για πρακτική άσκηση σπουδαστών ΤΕΙ-ΑΕΝΕΤΕ.

Η επιδότηση επιχειρήσεων παραμεθορίων περιοχών για απασχόληση πτυχιούχων.

Η χορήγηση ειδικού επιδόματος σε αποφυλακισμένους.

Η εκτέλεση αποφάσεων κατεδάφισης αυθαίρετων κτισμάτων ή κατασκευών, που εκδίδονται από την αρμόδια Υπηρεσία του Δήμου.

Η διαχείριση των εσόδων που προέρχονται από την εγκατάσταση μη δημοσίων Υπηρεσιών στους χώρους των Χερσαίων Συνοριακών Σταθμών εξακολουθεί να διενεργείται από τα Περιφερειακά Ταμεία Ανάπτυξης.

Τα Τμήματα Τεχνικών Υπηρεσιών Δήμων και Κοινοτήτων (Τ.Υ.Δ.Κ.) καταργούνται. Ο εξοπλισμός τους περιέρχεται στον οικείο Δήμο της έδρας του αντίστοιχου Νομού, το δε Προσωπικό τους μετατάσσεται στον ανωτέρω Δήμο.

Προκειμένου για την καταργούμενη Τ.Υ.Δ.Κ. της κρατικής Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου ο εξοπλισμός της περιέρχεται στην Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου στην οποία μετατάσσεται και το προσωπικό της, κατά ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 256 του παρόντος.

Τα Περιφερειακά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης (ΠΙ- ΝΕΠ) του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (ΕΚΔΔΑ), πλην του ΠΙΝΕΠ Θεσσαλονίκης, καταργούνται, ως αποκεντρωμένες μονάδες του ΕΚΔΔΑ, από 1/1/2011.

Σε κάθε Αποκεντρωμένη Διοίκηση συνιστάται Συμβούλιο, το οποίο αποτελείται από τον Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, ο οποίος και προεδρεύει, από τους Περιφερειάρχες των αντίστοιχων Χωρικών Περιφερειών και των Περιφερειακών Ενώσεων Δήμων. Το Συμβούλιο συνεδριάζει ύστερα από πρόσκληση του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης και μεριμνά για το συντονισμό των Περιφερειών και των Δήμων στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

Δ. ΑΝΤΙ ΕΠΙΛΟΓΟΥ

Εξ όσων στοιχείων έχουν ήδη παρατεθεί συνάγεται το συμπέρασμα, ότι οι νέες Περιφέρειες, όπως ήδη έχουν θεσμοθετηθεί, αποτελούν καινοτόμο εγχείρημα «διά τα καθ' ημάς», πόρρω απέχον εκ των σχετικών ρυθμίσεων του παρελθόντος.

Ο «αντίλογος» εστιάζεται στην διαπίστωση, ότι στρατηγικές, πολιτικές και μέτρα άλλων Χωρών, διαθετουσών μακρά και ευδόκιμη παράδοση επί του θέματος, όπως π.χ. της Γαλλίας, δεν ελήφθησαν εκτενώς υπ' όψει κατά τον σχεδιασμό των νέων Περιφερειών, με αποτέλεσμα πολύτιμη εμπειρία Τρίτων να αγνοηθεί.

Ενδεικτικώς αναφέρεται το Γαλλικό σχήμα:

Το σύστημα είναι αντιπροσωπευτικό, έχει εκτεταμένο εύρος αποστολών και αρμοδιοτήτων, διαθέτει ευέλικτα Όργανα, προβλέπει ίδιους οικονομικούς πόρους των Περιφερειών, επιτρέπει την συμμετοχή σε πλήθος οικονομικών δραστηριοτήτων, παρέχει την δυνατότητα σύμπραξης (ελεύθερης επιλογής) με το Κράτος για την εκτέλεση έργων περιφερειακού χαρακτήρα, δεσμεύει το Κράτος (βάσει συμφωνιών), επιτρέπει την διαπραγμάτευση με Ιδιωτικούς Φορείς για την ενίσχυση της επενδυτικής τους δραστηριότητας, προβλέπει την συμμετοχή της Περιφέρειας σε εταιρείες μικτής οικονομίας, προνοεί κατά τρόπο επαρκή και αποτελεσματικό, όπως προκύπτει από τα μέχρι στιγμής αποτελέσματα, για σειρά μηχανισμών ελέγχου, τόσο σε επίπεδο Περιφέρειας, όσο και σε επίπεδο Κράτους, προς αποτροπή καταστάσεων μη επιθυμητών, ενώ, τέλος, εξ άλλης πλευράς, παρέχει και την ευχέρεια άντλησης πόρων από πηγές εκτός Χώρας, π.χ. της Ε.Ε. με απ' ευθείας διαπραγματεύσεις.

Οι νέες ρυθμίσεις θα λειτουργήσουν και θα προάγουν τους σχετικούς θεσμούς στα πλαίσια της Διοικητικής Αποκέντρωσης και ιδίως ως προς τις αναπτυξιακές τους δραστηριότητες, δραστηριότητες υπό τις σημερινές συνθήκες μάλλον επείγουσες, υπό την προϋπόθεση, ότι η «πολιτική βούληση» είναι διατεθειμένη να τηρήσει «αταλάντευτη γραμμή» στήριξής τους, ανεξάρτητη από βραχυχρόνιες «ζημίες» και «πολιτικό κόστος» και ότι θα λάβει όλα εκείνα τα αναγκαία μέτρα για την επιτυχία του όλου εγχειρήματος του διοικητικού εκσυγχρονισμού (της μελλοντικής μείωσης του αριθμού των Περιφερειών περιλαμβανομένης ...) «με σύνεση και τόλμη»...